

Universitat autònoma de Barcelona. Facultat de Ciències de la Informació
Història de Catalunya

Tercer curs.

Francesc Espinet i Burunat

TEMARI

I.- Els objectes i els temes.

1) Nació, nacionalisme i estat. 2) El Principat de Catalunya i el Basos catalans. 3) El poble català. Clivellaments socio-culturals; ètnies i classes; migracions. La cultura (sistema de sistemes de signe element aglutinador; la qüestió de la llengua. 4) Territori, economia i història. 5) L'estat: la Corona d'Aragó, Espanya, França; les nacions sense estat; resistència i autoafirmació. 6) Els corrents historiográfics. Construir una història nacional-popular.

II.- Dels jaciments del Puig d'en Roca (c. 1 000 000) al pacte de Gènova (1705).

1) Les arrels. 2) Formació: de la Catalunya carolingia (s. VIII) a la batalla de Muret (1213). 3) Expansió: de Muret a Pere III (1336-1387). 4) Crisi: de Pere III a l'Imperi hispànic (s. XVI). 5) El desvetllament del segle XVII.

III.- Els precondicionants de la societat industrial (1705-1833).

1) La guerra de Successió, l'Onze de setembre del 1714 i la "Nueva planta de gobierno". 2) L'economia cap al predomini comercial, després industrial: auge demogràfic, agricultura comercialitzada, indústria tèxtil. 3) Els moviments populars entre l'antic i el nou règim: de la resistència del Carrasclet, passant pels avalots de les quintes, els remomboris del pa, les guerres contra el francès i el trienni constitucional, fins als malcontents. 4) La Il·lustració i la pre-renaixença, com a retrobament d'identitats en una societat canviant. 5) L'acció dels estats centralistes: Espanya i França. 6) Barcelona, capital exemplar del canvi econòmico-social català. 7) Les etapaes: a) Les acumulacions cap a un nou règim: 1714-1808; b) Les crisis del vell règim: 1808-1833.

IV.- La vertebració de la Catalunya contemporània (1833-1868).

1) L'economia, cap a l'hegemonia de la indústria. 2) Les classes: aristòcrates, camperals, burgesos, proletaris. 3) La societat catalana i l'estat espanyol: disfuncionalitats. 4) La Renaixença, identificació de la cultura pròpia. 5) Catalunya, focus conflictiu: de la crema de la fàbrica Bonaplata a la revolució del 1868; dels carlins als federals; dels liberalis als socialistes. 6) Les etapes i els cicles.

V.- Revolució i Restauració (1868-1901).

1) Consolidació i estatibilitat de l'economia capitalista: acumulació i crisis (agricultura-indústria; mercat-finances); lliurecanisme i protecció; la qüestió colonial. 2) El món obrer, del bakuninisme a l'anarco-sindicalisme. 3) Nació i estat: regionalisme, nacionalisme, republicanisme, federalisme. 4) Els moviments culturals: de la renaixença al modernisme. 5) Les etapes: a) El sexehi revolucionari (1868-1874); b) La Febre d'Or (1875-1885); c) Del Memorial de greuges (1885) i les Bases de Manresa (1892) a la Lliga regionalista (1901).

VI.- L'edat d'or (1901-1939).

A) Les etapes. 1ª època. 1) La ruptura dels sistema dinàstic (1901-1913). 2) La Mancomunitat (1914-1923). 3) La primera dictadura (1923-1931). 2ª època. 1) La Generalitat restaurada (1931-1934). 2) La Generalitat segrestada (1934-1936). 3) Front popular, revolució i guerra (1936-1939).

B) Els grans temes. 1) Les crisis i reconversions del capitalisme. 2) La lluita de classes, eix privilegiat. 3) La identitat nacional i la qüestió de l'estat. 4) Cultura de classe, nacional, institucional: del noucentisme al populisme; la conformació d'una cultura de masses.

VII.- El franquisme (1939-1975).

A) Periodització. 1) 1938-1944. El nacional-sindicalisme — La resistència a la repressió. 2) 1945-1951. L'autarquia — Maquis i primeres mobilitzacions massives. 3) 1952-1956. La primera "obertura" — La

crisi de la vella oposició. 4) 1957-1963. L'"estabilització" —— Ge
mens d'un redreçament popular, 5) 1964-1968. El "desenvolupament" i
"segona obertura" —— Consolidació massiva de la oposició. 6) La cr
isi final —— Contradiccions entre l'oposició al sistema i l'oposició
al règim: 1969-1975.

B) Les qüestions. 1) Una segona industrialització, 2) Reconstrucció
social, societat de consum, societat de masses. 3) L'acció de l'estat
central: ocupació militar i funcionarial; opresió i expoliació naci
onals i de classe. 4) Burgesia, franquisme i catalanisme. 5) La oposi
ció al règim i al sistema: lluita de classes i lluita nacional. 6)
viments migratoris i cultura de masses: castellanització i desarrel
ment. 7) Llengua i cultura: protesta antifranquista i afirmació na
cional. 8) Els "moviments marginats": feminism, contra-cultura, ecolo
gia, antimilitarisme, etc.

III.- L'actualitat (des del 1975).

1) Cronologia: de la mort de Franco a la Generalitat provisional;
la gestació de l'Estatut d'autonomia; el primer govern de la Gener
itat estatutària. 2) Crisi econòmica i conflictes socials: cap a la
pau dels cementiris. 3) Catalunya i l'estat espanyol. 4) Institucions
polítiques, partits, sindicats; les eleccions i els governs. 5) Les
institucions culturals, la cultura de masses, l'alta cultura, la c
tura nacional-popular. 6) La marginació de l'oposició al sistema
entre el desencís i la ràbia.

BIBLIOGRAFIA

(Per raons d'espai donem aquí una molt succinta llista d'obres generals.
Publicarem més endavant una bibliografia més extensa.)

Autors diversos. Història de Catalunya. Barcelona, Salvat, 6 vols. 1978.

Autors diversos. Conèixer Catalunya. Barcelona, Dopesa, 30 vols. 1978-1981.

Autors diversos. Biografies catalanes. Barcelona, Vicens Vives, 1980. I
l'Avenç. Revista d'història. Barcelona, L'Avenç, des del 1977.

Mit, A. Balcells, E. Duran, N. Sales i J.M. Salrac. Història dels

- sos catalans. Barcelona, Edhasa, 3 vols. 1980-1981.
- L. Balcells. Cataluña contemporánea. Madrid, Siglo XXI, 2 vols. 1974-1975.
- J.M. Colomer. Nosaltres els catalans. Barcelona, Laia, 1983.
- L. Comamala. El Pi de ~~FFAA~~ les tres branques. Montserrat, Abadía, 1977.
- J. Cucurull. Panorama del nacionalisme català. París. Ed. catalanes, 6 vols 1975.
- Equip Contracorrent. Fet nacional i lluita de classes. 1931-1977. Barcelona, Autors, 1977.
- J.A. González Casanovas. Federalisme i autonomia a Catalunya. 1868-1938. Barcelona, Curial, 1974.
- J.M. Huertas Claveria. Obrers a Catalunya. Barcelona, L'Avenç, 1982.
- J. Nadal: El fracaso de la revolución industrial en España. 1814-1913. Barcelona, Ariel, 1975.
- J. Nadal i Ph. Wolff. Història de Catalunya. Vilassar de Mar, Eikos-Tau, XII 1983.
- Recerques. Història, economia, cultura. Barcelona, Ariel-Curial, des del 1970.
- A. Rovira i J. Sobrequés. Història de Catalunya. Bilbao, La Gran Enciclopedia Vasca, des del 1976.
- P. Soldevila. Història de Catalunya. Barcelona, Alpha, 1963.
- E. Ucelay Da Cal. La Catalunya populista. Barcelona, La Magranera, 1982.
- J. Vicens Vives. Notícia de Catalunya. Barcelona, Destino, 1954.
- P. Vilar. Catalunya dins l'Espanya moderna. Barcelona, Ed. 52, 4 vols. 1964-1968
- P. Vilar. Estat, nació, socialisme. Barcelona, Curial, 1982.
- Curs d' història de Catalunya. Barcelona, Ajuntament/La Magranera, 4 vols., 1983.

MATERIA I TIMING DE L'ASSIGNATURA

~~HEHE~~ Malgrat que el títol de l'assignatura és "Història de Catalunya", l'àrea d'Història decidí en el seu moment explicar essencialment el període contemporani, posat que aquest té un major interès pels alumnes de la facultat, i, alhora, posat que no sembla possible en un sol any estudiar amb un mínim de correcció universitària la totalitat de la història catalana. Tot hi això, els tres primers capítols serviran d'introducció. Aquests seran explicats durant el primer trimestre del curs acadèmic; al segon, estudiarem fins a la guerra civil del 1938-1939; i, finalment, el tercer serà dedicat a franquisme i actualitat.

AVALUACIÓ

Els alumnes hauran de realitzar un mínim de dos treballs (d'investigació periodística o erudita, ressenyes bibliogràfiques ~~crítiques~~, arxiu de documentació, etc.) i dos examens orals i/o escrits, de manera que hom pugui constatar que han fet seves les línies bàsiques de la problemàtica històrica catalana contemporània, així com les fites i les etapes essemencials del seu desenvolupament.

Els treballs podran ser col·lectius (no així els exams), an un equip de com a màxim tres persones.

Bellaterra, setembre del 1983